

[Ingmar Wagner.]

ministernes opfattelse derfor mindst én gang om måneden være forbundet med en gratis orlovsrejse. Jeg ved, at ministeren, de gange jeg har rejst dette spørgsmål, har set med sympati herpå; men mener ministeren ikke, at der kunne være grund til at få dette spørgsmål klaret sammen med spørgsmålet om soldaternes frihed eller i hvert fald meget hurtigt efter? For det nytter jo ikke så meget, at en soldat, der er kasernøret i Jylland, men bor på Sjælland, får lørdag-søndagsorlov, hvis han af økonomiske grunde ikke har mulighed for at udnytte den. Derfor bør lørdag-søndagsorloven efter min opfattelse være forbundet med muligheden for at tage hjem.

Jeg vil også minde om, at andre forbedringer er nødvendige for de værnepligtige: forhøjelse af lønnen til 4 kr. daglig, spørgsmålet om undermundering, vask o. lign. Det er problemer, jeg tidligere har rejst her i salen, men jeg gør det igen for endnu en gang at minde ministeren om dem. Da der nu er en vis mulighed for, at der vil blive lagt faste rammer for de værnepligtiges frihed, bør der også skabes mulighed for, at de kan udnytte friheden på en god og en økonomisk forsvarlig måde.

Viggo Starcke: Det lovforslag, som den højtærede forsvarsminister har fremsat, er jo nu blevet analyseret og gennemtygget så grundigt, at jeg ikke synes, der er nogen grund til, at jeg tygger drøv på disse problemer. Derfor skal jeg gå let hen over de almindelige bemærkninger om forskellen mellem den brune og den grønne betænkning, om selve den militære retsplejelovgivnings ensartethed og inddelingen og afgrænsningen af den frihed, som de værnepligtige har.

Som forholdene ligger inden for forsvaret i øjeblikket, viser det sig, at de sagkyndige, der har udtalt sig, mener, at påtalemyndigheden bør ligge hos de militære rettergangschefer, men jeg forstår, at både den nuværende højtærede forsvarsminister og den

forhenværende forsvarsminister har haft ønsker i retning af at få en tilsvarende ordning som den, man har i Sverige, hvor den er lagt i hænderne på specielt juridisk sagkyndige. Jeg tror, man må understrege for det første, at ensartet behandling af ensartede forseelser er et rimeligt krav — og det forstår jeg at ministeren også har bestræbt sig på at nå i det foreliggende forslag — og dernæst at både den nuværende og den tidligere forsvarsministers ønsker ville være lettere at gennemføre, hvis selve rekrutteringen til forsvaret var ordnet på en anden måde.

Selve spørgsmålet om disciplin, som er en meget nødvendig ting ved et militært forsvar, stiller sig nemlig helt forskelligt, efter som forsvaret bygger på frivillighedsprincippet, eller det bygger på en tvungen værnepligt. Det er særlig over for de tvangsudskrevne, at problemet opstår, og særlig over for den kategori af de tvangsudskrevne, som, når den egentlige uddannelse i rekruttiden er overstået, ligger inde som en beredskabsstyrke, hvor man ikke hver dag har fornemmelsen af, at det er noget nødvendigt, man udfører. Det er denne halve form for lediggang, som let skaber opsætsighed, irritation og disciplinære vanskeligheder.

Jeg vil derfor gerne spørge den højtærede forsvarsminister, om han ligger inde med eller til lovforslagets anden behandling kan fremskaffe oplysninger om den canadiske hærs erfaringer. Den canadiske hær bygger på frivillige, men under den anden verdenskrig, hvor alle de canadiske styrker, der kæmpede i Europa og det fjerne østen, var frivillige, havde man suppleret tilgangen af frivillige i Canada med en mindre, tvangsudskreven styrke. Så vidt jeg er underrettet, havde man praktisk talt ingen disciplinære vanskeligheder med de frivillige, medens man havde særdeles mange vanskeligheder med de tvangsudskrevne — så mange disciplinære vanskeligheder, at de canadiske myndigheder ikke turde sende den del af soldaterne til Europa, men beholdt dem hjemme i Canada, hvor der egentlig ikke